

می‌کند. خب تحریم‌ها وقتی برقرار می‌شود، تحریم‌های آمریکا یک طرف، تحریم‌های اروپا یک طرف، منظوم تحریم‌های یک جانبه است، اگر از شورای امنیت بیایم بیرون. در موضوع هسته‌ای با آن‌ها داریم مذاکره می‌کنیم. در مسائل سوریه، اروپایی‌ها حرف دارند. در مسائل خاورمیانه و قضیه فلسطین که می‌شود، باز اروپایی‌ها حرف دارند. همین الان با وجود تحریم‌ها، در اقتصاد ما کم و بیش شاهد حضور اروپایی‌ها هستیم. بنابراین همیشه ما باید برای اروپا به عنوان یک طرف سیاست خارجی جایگاه خاصی را در نظر بگیریم و در تعاملات خودمان روی اروپا حساب کنیم؛ البته از هر دو بُعد مثبت و منفی.

آقای دکتر؛ برخی معتقدند که ما در تعامل با اروپایی‌ها، باید آن‌ها را در یک بلوک واحد در قالب اتحادیه ببینیم. در حالی که وقتی ما به مذاکرات داخلی کمیسیون و مباحث نمایندگان پارلمان اتحادیه اروپا مراجعه می‌کنیم، می‌بینیم که آن‌ها از داخل به سیاست خارجی که اتحادیه اروپا در قبال ایران به کار گرفته، انتقاداتی داشته‌اند و برخی از این کشورها معتقدند که منافع اعضا در سیاست خارجی اتحادیه تامین نشده است. آیا تعامل با اروپا به عنوان بلوک واحد بیشتر منافع ملی ما را تضمین می‌کند یا این که ظرفیت‌هایی که کشور‌های دیگر دارند را هم به صورت موازی و فارغ از برنامه اتحادیه جلو ببریم؟

هر ۲ با هم است. واقعیتی هست که اروپا خیلی در جهت وحدت تلاش کرده است. از دید دانشگاهی تلاش ارزشمندی هم بوده است. اروپایی‌ها که سالیان سال از قرون وسطی تا دو جنگ جهانی که دنیا را به آتش کشیدند، با هم جنگیدند و همیشه اختلاف و خونریزی بین آن‌ها وجود داشته و بعضاً در سطح جهانی فراگیر شده است. اما بعد از جنگ جهانی دوم تلاش بسیار زیادی کردند که به هم نزدیک شوند و بعد با هم متحد شوند و این ایده به وجود آمد که اگر در مقابل آمریکا بخواهند عرض اندام کنند، باید به یک اروپای متحد

با کشورهای اروپایی و اتحادیه‌های مختلف و کشورهای مختلف، ارتباطات دیرینه داشتیم، تعاملات اقتصادی داشتیم. هم از طریق جاده ابریشم که تا شرق آسیا ادامه می‌یافته و هم از طریق مسیرهای دریایی، ارتباطات اقتصادی مفصلی داشتیم. ارتباطات سیاسی هم بسیار مفصل داشتیم. در مقاطع مختلف به اشکال مختلف ارتباطات فرهنگی بوده، ارتباطات اجتماعی و علمی بوده، بسیاری از دانشجویان ما در کشورهای اروپایی دانش آموخته شدند. برخی به فرانسه، برخی به انگلیس و بعدها هم به آمریکا این انتقال دانشجویان صورت می‌گرفت.

مئل رئیس جمهور محترم...

بله. البته منظوم امروز نیست. شاید بیش از صد سال است که این ایده بورسیه دانشجویی و انتقال دانشجویان و فراگیری علم از اروپا بوده است. لزوماً چیز بدی هم نیست. نفس فراگیری علم در هر کجای دنیا که باشد، فی نفسه بد نیست. بلکه تحت تاثیر القانات فرهنگی قرار گرفتن محل اشکال است. ارتباطات گسترده بوده است. هم موضوعات فرهنگی، اجتماعی و هم ارتباطات اقتصادی به شدت گسترده بوده است و در زمینه سیاسی هم تعامل وجود داشته است. بعضاً این روابط، می‌خواهم بگویم روابطی استعمارگرانه، چون ایران هیچ وقت تحت استعمار قدرتی نبوده است ولی به هر حال تحت نفوذ کشورها بعضاً قرار گرفته است و در این روابط فراز و نشیب و خوب و بد زیاد داشتیم. شاید اگر ارزیابی کلی کنیم، وزنه بدی این رابطه می‌چربد و تجربیات تلخی را ما از برخی کشورهای اروپایی داشتیم. از برخی هم کمتر بوده و تجربیات خوب بیشتر داریم. تعاملات اقتصادی با بعضی از این کشورها قوی‌تر و بی ضررت و بدون تبعات سیاسی شدیدی بوده است. یک رابطه پیچیده، گسترده، پرفراز و نشیب و ملغمه‌ای عجیب و غریب از رابطه با اروپا داشتیم. ولی به هر حال اروپا همواره یک طرف سیاست خارجی ما بوده، الان هم هست و در آینده هم هست و قابل اغماض نیست. الان ما داریم با مجموعه اروپا مذاکره می‌کنیم. خانم اشتون به نمایندگی از کل اتحادیه اروپا دارد با ما مذاکره

عکس: محمد مهرآرا
خراسان دیپلماتیک

جایگاه اروپا در سیاست خارجی ایران چگونه است و رابطه ایران با کشورهای اروپایی چقدر می‌تواند در راهبرد دیپلماسی ایران مهم باشد؟

به هر حال اروپا یکی از طرف‌های سیاست خارجی ما از قدیم بوده، هست و خواهد بود. رابطه ایران با کشورهای اروپایی یک رابطه دیرینه است. لزوماً رابطه خوب و شیرینی نیست و تلخی‌هایی در این رابطه بوده، ولی به هر حال رابطه‌ای طولانی و دیرینه است. ما